

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Γιάννης Κεραμάρης

Ψυχολόγος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μια σειρά μέθοδοι για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων των μαθητών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας έχουν επεξεργαστεί και εξακολουθούν να επεξεργάζονται.

Η σωστή επιλογή και ο σωστός συνδυασμός των μεθόδων αυτών μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά τα αποτελέσματα της διδασκαλίας. Στη σύγχρονη εποχή, εποχή της επιστημονικής επανάστασης, αυξάνονται σημαντικά οι απαιτήσεις για την μόρφωση του ανθρώπου. Η βελτίωση των αποτελεσμάτων της διδασκαλίας έχει σημασία όχι μόνο για τους μαθητές και τους δασκάλους, αλλά και για ολόκληρη την κοινωνία.

Η διδακτική σαν κλάδος της παιδαγωγικής εξετάζει το πολυσύνθετο προτσές της διδασκαλίας και επεξεργάζεται τις μεθόδους της. Η παιδαγωγική ψυχολογία συνεργάζεται στον τομέα αυτόν προσφέροντας τις αναγκαίες μεθόδους και γνώσεις.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Τα αποτελέσματα της μάθησης του κάθε μαθητή αλλά και όλων των τάξεων, σε ένα μεγάλο βαθμό κρίνονται από την επιτυχία του μαθητή. Το προτσές και τα παράγωγα της μάθησης είναι αποτέλεσμα της αλληλοεπίδρασης εξωτερικών παραγόντων και της προσωπικότητας του μαθητή. Η επιτυχία ή η αποτυχία του μαθητή εξαρτάται από τους παρακάτω παράγοντες:

Εξωτερικοί παράγοντες:

1. Διδακτέα Ύλη
2. Δάσκαλος
 - α) η επιρροή του
 - β) η στάση του απέναντι στους μαθητές και ο τρόπος διδασκαλίας
 - γ) η μέθοδος διδασκαλίας
3. Παράγοντες που επηρεάζουν «έμμεσα» το προτσές της μάθησης.
 - α) οικονομικές, πολιτικές και πολιτισμικές προϋποθέσεις στη κάθε κοινωνία.
 - β) η στάση της οικογένειας στη μόρφωση
 - γ) οι προσωπικές σχέσεις, η συναισθηματική ατμόσφαιρα, οι συγκρούσεις κ.λπ. στην οικογένεια, στην τάξη ή σε άλλη ομάδα στην οποία ανήκει ο μαθητής.
 - δ) το μορφωτικό επίπεδο της συγκεκριμένης κοινωνίας, ο βαθμός ανάπτυξης της παιδαγωγικής και ψυχολογικής επιστήμης.
 - ε) ο χώρος όπου διεξάγεται η διδασκαλία, ο εξοπλισμός της καθώς και άλλα βοηθήματα.

Εσωτερικοί Παράγοντες:

1. Τα κίνητρα του μαθητή.
2. Οι γνώσεις, οι ικανότητες και οι συνήθειες που σχηματίστηκαν στην μέχρι τώρα εξέλιξη του μαθητή.
3. Τα ψυχικά προτσές και οι ψυχικές ιδιότητες που διαπλάστηκαν στην μέχρι τώρα εξέλιξη του μαθητή.
4. Η μέθοδος μελέτης του μαθητή
5. Η παρούσα κατάσταση του μαθητή
6. Οι βιολογικοί παράγοντες που επηρεάζουν τις δραστηριότητες του μαθητή.

Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Η ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Τα τελευταία 20 χρόνια η προσοχή των παιδαγωγών, των ψυχολόγων και των κοινωνικών λειτουργών συγκεντρώνεται όλο και περισσότερο στα ερωτήματα που είναι συνδεδεμένα με την κακή απόδοση των μαθητών. Πρόκειται για μαθητές που χαρακτηρίζονται για την κακή τους επίδοση γενικά ή ειδικά σε κάποιο ή κάποια μαθήματα, αν και οι νοητικές τους ικανότητες βρίσκονται στα πλαίσια του φυσιολογικού και δεν μειονεκτούν φυσικά ή αισθητηριακά.

Έρευνες που έγιναν, έδειξαν ότι υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που δρουν ανασταλτικά στη σωστή και επαρκή χρησιμοποίηση των ικανοτήτων των μαθητών και που κύρια είναι η μη σωστή παιδαγωγική και διδακτική προσέγγιση των δασκάλων (Kagan, Lang 1978, Mertin 1981, Helus 1982, Hvozdk 1973).

Η Langova και ο Kvaril (1984) σε έρευνα τους προσπάθησαν να εξακριβώσουν, πως οι δάσκαλοι ερμηνεύουν τις αιτίες επιτυχίας και αποτυχίας των μαθητών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.

Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκαν 7 δασκάλες ($N=7$) που δίδασκαν σε 3 τάξεις της Α' Γυμνασίου και οι μαθητές των τάξεων αυτών. Η επιλογή των μαθητών έγινε με βάση την σχολική επίδοση και τα αποτελέσματα που είχαν στα τεστ νοημοσύνης.

Την πρώτη ομάδα την αποτελούσαν οι μαθητές οι οποίοι βρίσκονταν κάτω από τον μέσο όρο επίδοσης της τάξης τους (στα ανάλογα μαθήματα που δίδασκαν οι δασκάλες ($N=7$) και που βρίσκονταν στο ανώτερο μέσο όριο νοημοσύνης ($N=33$). Η ομάδα αυτή ονομάστηκε «μαθητές με σχετικά κακή επίδοση».

Την δεύτερη ομάδα την αποτελούσαν μαθητές ($N=32$) οι οποίοι βρίσκονταν στο κατώτερο μέσο όριο νοημοσύνης και που στα ανάλογα μαθήματα βρίσκονταν πάνω από το μέσο όρο επιτυχίας της τάξης τους.

Η ομάδα αυτή ονομάστηκε «μαθητές με σχετικά καλή επίδοση». Οι δασκάλες ($N=7$) έπρεπε να εξηγήσουν τις αιτίες της επιτυχίας ή αποτυχίας των μαθητών στα μαθήματα που τους διδάσκουν, με τη βοήθεια ερωτηματολογίου του οποίου οι ερωτήσεις είχαν άμεση σχέση με το συγκεκριμένο μάθημα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής δείχνουν ότι οι δάσκαλοι:

1. Στους μαθητές με σχετική καλή επίδοση έχουν την τάση να αποδίδουν την σχολική τους επιτυχία στους εσωτερικούς παράγοντες και την αποτυχία στους εξωτερικούς.

2. Στους μαθητές με σχετικά κακή επίδοση, έχουν την τάση να αποδίδουν την σχολική τους επιτυχία στους εξωτερικούς παράγοντες και την αποτυχία στους εσωτερικούς.
3. Στους μαθητές με σχετικά κακή επίδοση στην ανεπάρκεια ικανοτήτων.

Οι τάσεις αυτές έχουν ιδιαίτερα αρνητική επίδραση στα κίνητρα και την ανάπτυξη των μαθητών με σχετικά κακή επίδοση. Έτσι αυτοί δεν έχουν πολλές ευκαιρίες να βελτιώσουν την θέση τους στην τάξη, ν' αλλάξουν την εικόνα που σχημάτισαν οι άλλοι γι αυτούς.

Οι δάσκαλοι με τη σειρά τους προβάλλουν έμμεσα ή άμεσα τις απόψεις τους για τις επιτυχίες ή αποτυχίες των μαθητών αυτών με αποτέλεσμα να επηρεάζουν την εικόνα που έχουν οι μαθητές για τον εαυτό τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι μαθητές αυτοί να αμφιβάλλουν για τις ικανότητές τους, για τον ίδιο τους τον εαυτό και να δέχονται την κατάσταση αυτή σαν δοσμένη. Έτσι δημιουργούνται μόνιμες και αρνητικές προϋποθέσεις για τη στάση τους απέναντι στο σχολείο και την ανάπτυξη τους γενικά.

Για την βελτίωση της κατάστασης των μαθητών με σχετικά κακή επίδοση προτείνονται λύσεις δύο κατευθύνσεων.

Της θεωρητικής ψυχολογικής όπου θα πρέπει να αποκτήσουν σύγχρονες γνώσεις για τις νοητικές ικανότητες, τις ικανότητες γενικά κ.λπ. και της παιδαγωγικής για την απόκτηση σωστών ικανοτήτων καθοδήγησης της τάξης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Brichein M (1979): Vedomá vegulace prubehu cinnosti na zaklade cilovnych a zpetunch informací, Cs psychol, 6
2. Bryan T, Pearl R (1973): Self concept and locus of control of learning disabled children, Journal of Clinical Child Psychology, 3
3. Cooper HM (1977): Controlling personal rewards: Professional teachers' differential use of feedback and the effects of feedback on students' motivation to perform. Journal of Education Psychology, 69
4. Cap J Psychologie pro ucitele, Praha SPN (1980)
5. Helus Z (1982): pojeti zaka a persektivny osobnosti Praha SPN
6. Hrabal V ml (1984): Relativni neprospech zaku ve vztahu k pojeti uspesneho zaka v nasi skole. CS psychol, 4
7. Hvozdk J (1973): Psychol rozbor skolskych neuspechoch ziaikov. Bratislava SPN
8. Langova M, Frencl M (1980): K. Problematice vlivu subjektivni pritazlivosti ukolu na vytralost v cinnosti, CS psychol 4
9. Langova M, Kvapil J (1984): Vliv ucitelovy pricinne interpretace na neprospech zaku CS. psychologie 5
10. Kagan J, Lang C (1978): Psychology and education, An introduction. Harcourt Brace Jovanovich Inc
11. Langova M, Kvapil J (1984): Osobnost ucitele a obliba jeho vyuky Cs Psychol 2
12. Liuhart J, Turkova M (1981): Psychol, zaklady pocatecniho cteni. CS psychol 1981, 3
13. Mertin V. (1981): Vliv ocekavani ve skolnich podminkach Psychol a patopsychol dietata 2
14. Weiner B (1972): Theories of motivation: From mechanism to cognition Chicago, Rand - Mc Nally